

УДК 336.132.11
JEL: G28

Обушний Сергій Миколайович

кандидат економічних наук,
заступник декана Факультету інформаційних технологій та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-6936-955X
e-mail: s.obushnyi@kubg.edu.ua

Яковенко Ігор Валентинович

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри управління,
Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна
e-mail: i.yakovenko@kubg.edu.ua

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Анотація. У роботі розкрито сутність та економічний зміст категорії соціальне замовлення як засобу регулювання фінансової діяльності соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах (далі – ОТГ). Розглянуто переваги та недоліки програмно-цільового методу фінансування соціальних послуг об'єднаних територіальних громад для можливості подальшого його застосування в практиці бюджетного планування.

Проаналізовано один із ефективних засобів, що використовується об'єднаними територіальними громадами при наданні соціальних послуг, соціальне замовлення та запропоновано деякі рекомендації, використання яких, відкриває кращі можливості ефективного використання державних коштів недержавними організаціями при наданні соціальних послуг громадянам, що опинились у складних життєвих обставинах.

При дослідженні виявлено, що система соціального замовлення може сприяти розвитку підприємницької активності в регіонах. В разі його широкого застосування виникає зацікавленість у жителів долучатись до цього виду діяльності, створювати підприємницькі структури або набувати статусу приватних підприємців. Це сприяє розширенню зайнятості, підвищенню кваліфікації та перекваліфікації, розвитку бізнес – клімату, стимулює розвиток громадянського суспільства шляхом його участі в процесі соціального замовлення та взяття на себе соціальної відповідальності.

Визначено, що для надання соціального замовлення на реальних конкурсних засадах, потрібно забезпечити абсолютну рівність надавачів послуг – державних, комунальних, приватних, громадських, релігійних, фізичних осіб тощо. А це можливе тільки за умови автономізації комунальних закладів, переходу їх у статус комунальних підприємств, що треба передбачити в новому законі про соціальні послуги.

Ключові слова: соціальні послуги; соціальне замовлення; об'єднані територіальні громади; фінансування соціальних послуг; державне фінансування; місцеве самоврядування; система соціального замовлення; бюджетне фінансування; програмно – цільовий метод.

DOI: <http://doi.org/10.32750/2019-0103>

ВСТУП

Постановка проблеми. За умов реформування ряду галузей економіки України, коли частина її громадян опинилась у складних життєвих обставинах спричинених інвалідністю, станом здоров'я і т. ін. і не здатна частково або повністю самостійно забезпечувати свою чи сімейну життєдіяльність, найголовнішим завданням органів соціального забезпечення державної влади є визначення ефективних організаційних та

правових засад надання соціальних послуг таким особам, їх як найповнішого залучення у суспільне життя країни.

Надавачі соціальних послуг комунального сектору, перебуваючи досі у некомерціалізованому статусі бюджетних установ, не зацікавлені позбутися частини бюджетного фінансування на користь недержавних надавачів, в наслідок чого чинять супротив застосування системи соціального замовлення, користуючись своїм наближенням до органів влади. Відсутність традицій соціального партнерства між органами державної влади та недержавними організаціями сприяє гальмуванню розвитку цього позитивного напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробка системи вдосконалення фінансування соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах є актуальним напрямом наукових досліджень. Незважаючи на недостатньо широке висвітлення в науковій літературі проблем, пов'язаних із фінансуванням соціальних послуг, у дослідженні було опрацьовано роботи В.Д. Базилевича, О.Д. Василика, І.М. Гринчишина, І.А. Грицяка, М.І. Карліна, Е.М. Лібанової, О. М. Луцків, В. М. Опаріна, К. В. Павлюк, В.М. Федосова, І. Я. Чугунова, С.І. Юрія та ін.

Мета статті полягає в поглибленні теоретичних підходів щодо аналізу й оцінювання системи фінансування соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах та розробленні рекомендацій щодо вдосконалення шляхів для їх ефективного використання

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Насамперед з'ясуємо, у якому значенні рекомендує Закон України «Про соціальні послуги» вживати термін «соціальне замовлення», а потім, як цей засіб регулювання можна найефективніше використовувати при фінансуванні соціальних послуг за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, спеціальних фондів, коштів підприємств, установ та організацій, коштів благодійної допомоги (пожертв) та інших джерел, зосередивши головну увагу, як і визначено темою статті, на соціальному замовленні як засобу регулювання державних коштів виділених недержавним установам, організаціям, фізичним особам тощо для надання соціальних послуг особам та сім'ям відповідно з прийнятими нормативно-правовими документами. Закон України «Про соціальні послуги» визначає «...соціальне замовлення - засіб регулювання діяльності у сфері надання соціальних послуг шляхом залучення на договірній основі суб'єктів господарювання для задоволення потреб у соціальних послугах, визначених місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування» [1].

Закон ст. 13 чітко визначає умови, які у разі «...залучення бюджетних коштів до фінансування соціальних послуг, які надаються в установленому порядку недержавними суб'єктами чи фізичними особами, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (об'єднані територіальні громади - тут і далі прим. авторів) на конкурсній основі укладають із суб'єктами, що надають соціальні послуги, договір щодо умов фінансування та вимог до обсягу, порядку і якості надання соціальних послуг» [1].

Далі, у цій же ст. 13 Закону визначаються і форми контролю за цільовим використанням бюджетних коштів та якістю надання послуг. Ці функції зобов'язані виконувати «...органи місцевого самоврядування, що уклали договір щодо залучення бюджетних коштів до фінансування соціальних послуг з недержавними суб'єктами, які перемогли у конкурсі» [1].

У цьому контексті важливо підкреслити, що державне фінансування надається тому недержавному суб'єкту який переміг у відкритому конкурсі, а, водночас і запропонував вигідні для держави умови при якісному використанні наданих соціальних послуг громадянам, котрі їх потребують відповідно до нині діючого законодавства.

Питання місцевого самоврядування активно вивчаються юридичною, економічною та управлінською науками вже близько 200 років. Теоретичні основи вчення про місцеве самоврядування були закладені ще в першій половині XIX століття представниками німецької юридичної школи.

Історично першою була обґрунтована теорія вільної громади (теорія природних прав громади), основні положення якої були сформульовані Туре в доповіді щодо законопроекту про реформу місцевого управління у Національних зборах Франції у 1790 р. та знайшли свої відображення в положеннях конституції Бельгії 1831 р. щодо особливої громадівської влади.

Теорія вільної громади базувалась на ідеях природного права. Вона виходила з того, що право територіальної громади (природної адміністративно-територіальної одиниці) самостійно вирішувати свої справи має такий самий природний та невідчужуваний характер, як і права та свободи людини. Територіальна громада визнавалася незалежною від держави і її право на місцеве самоврядування виводиться з природи територіальної громади (належить громаді в силу її природи або дарується Творцем). Таким чином, місцеве самоврядування розглядалося як автономна у відношенні до державної влади публічна влада територіальної громади.

Згідно теорії вільної громади основними засадами організації місцевого самоврядування є:

- виборність органів місцевого самоврядування членами громади;
- розподіл питань, віднесених до відання місцевого самоврядування на самоврядні та такі, що передоручені органам державної влади;
- місцеві справи (тобто самоврядні) мають іншу, ніж державні справи природу;
- органи місцевого самоврядування є органами відповідної територіальної громади і не входять до системи органів державної влади;
- органи державної влади не мають права втручатися у вирішення самоврядних питань, їх функція зводиться лише до адміністративного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування [3, С.15-17].

Конкретний порядок здійснення соціального замовлення встановлений Постановою Кабінету Міністрів № 324 від 29.04.2013 «Про затвердження Порядку здійснення соціального замовлення за рахунок бюджетних коштів». Обсяги фінансування соціального замовлення визначаються на основі прогнозованої кількості (граничної чисельності) отримувачів соціальних послуг, а також фінансових можливостей відповідного місцевого бюджету шляхом розрахунку їх вартості на базі відповідних методичних рекомендацій, затверджених наказом Мінсоцполітики від 07.12.2015 № 1186. Форма Примірною договору затверджена наказом Мінсоцполітики від 29.05.2015 № 565.

В країнах ЄС напрацьований великий та різноплановий досвід застосування механізму соціального замовлення. Як зазначає відомий дослідник у цій сфері Дубич К.В. в таких країнах як Великобританія, Угорщині, Болгарії, Польщі, Литві та ін. держава визначає, які конкретно соціальні послуги будуть надавати недержавні організації, на яких умовах та залишає за собою тільки функцію фінансування цих

послуг і здійснення контролю за використанням виділених коштів. Зараз соціальне замовлення активно впроваджується в Угорщині, Польщі, Чехії, Румунії, Словаччині, і вже перші кроки в цьому напрямі почали робитись у Білорусії [4].

Ефективність використання цих коштів, відповідно механізм «соціального замовлення», на наш погляд, може забезпечити суттєве зростання ефективності надання соціальних послуг особливо в умовах переходу процесу планування, адміністрування та організації їх надання від районів на рівень об'єднаних територіальних громад.

Механізм соціального замовлення почав досить широко застосовуватись у ряді областей України, зокрема Сумській, Одеській, Хмельницькій. Зокрема в Одеській області у 2017 р. у 12 проектах, що базуються на соціальному замовленні взяли участь 36 громадських та благодійних організацій. Загальна сума виконаних послуг становила 2 млн. грн. На жаль подібних успіхів поки що не має столиця місто Київ. Це стримує розвиток ринку соціальних послуг, який має у мільйонних містах великі перспективи [5].

Обсяг та якісні параметри соціальної послуги є головними критеріями при визначенні замовлення. Той, хто переможе у конкурсі на отримання замовлення, бере на себе зобов'язання виконання цих послуг у повному передбаченому договором обсягу на належному рівні так би мовити «під ключ». Замовник на етапі проведення такого конкурсу оцінює чи достатній рівень розвитку інфраструктури закладу, яка забезпеченість кадрами, матеріально – технічна база, тощо. Після оголошення результатів конкурсу замовник тільки моніторить виконання договору.

Соціальне замовлення здійснюється у відповідності до погодженої у договорі фіксованої суми коштів. Відповідно не має ризиків щодо необхідності перегляду бюджету та виділення додаткового бюджетного фінансування, що можливо коли такі послуги надають комунальні заклади. Для замовника тим самим стає більш стабільним фінансове забезпечення надання соціальних послуг, досягається можливість проводити економію людських та матеріальних ресурсів. Повна оплата виконується після оцінки кінцевих результатів роботи, що сприяє ефективності використання бюджетних коштів.

Соціальне замовлення застосовується через чисто ринкові важелі – конкуренція між надавачами, відкритість оцінки пропозицій та потенціалу претендентів, можливість впровадження нових нестандартних інноваційних підходів. Все це має сприяти застосуванню доступних цін і тарифів, заінтересованості в позитивних оцінках і відгуках, боротьбі за кожного клієнта. Система використання тільки комунальних закладів несе в собі ризики недбалого виконання обов'язків в умовах «незамінності», монополізму, неврахування індивідуальних побажань людей.

При застосування системи соціального замовлення досягається більш дієвий моніторинг виконання послуг. Органи влади і виконавець не знаходяться під «одним адміністративним дахом», як у випадку надання послуг комунальними закладами. Навпаки, органи влади мають більші можливості проводити незалежну інспекцію виконання замовлення, здійснювати контроль без «кумівства» та пересічення інтересів.

Деякі види соціальних послуг, особливо якщо вони пов'язані із специфічними суб'єктами – їх отримувачами (реабілітація важких підлітків, інвалідів, допомога психічно хворим людям та ін.) потребують достатньо високого рівня компетенції надавачів, специфічних знань та навиків, наявності досвіду роботи. Таких фахівців може не бути на рівні окремої територіальної громади. Теж саме може стосуватись і ситуацій із наданням екстрених соціальних послуг (телефон довіри, надання допомоги жертвам домашнього насильства тощо), коли фахівців та технічних засобів може

бракувати не тільки на рівні громади, а навіть у районному масштабі. Тому у зазначених випадках необхідне залучення фахівців із сторони, яких слід обирати на конкурентних засадах.

Не дивлячись на очевидні переваги впровадження системи соціального замовлення, його масштаби на сьогоднішній день є дуже незначними. Так обсяг соціального замовлення по Україні в цілому не перевищує 1 млн. грн. і проваджується тільки в 5 – 6 регіонах.

Однією із головних проблемних питань є відсутність практики повноцінного розрахунку вартості послуг, що дозволяє вірно визначити обсяги асигнувань для соціального замовлення. На сьогоднішній день система розрахунку бюджетного фінансування базується на визначенні витрат для утримання закладів комунальної сфери – територіальних центрів і т.п. по відповідним статтям – заробітна плата, комуналка і т.д. Система соціального замовлення, навпаки, базується на необхідності обрахунку вартості самої послуги, що практично не здійснювалось на рівні громад. Щоб позитивно зрушити це питання необхідно перейти від індивідуального розрахунку вартості послуги по кожному об'єкту окремо до узагальнених розцінок і тарифів, взявши за основу принцип DRG¹ – споріднених груп, що застосовується для розрахунку вартості медичних послуг.

Діюча редакція Бюджетного кодексу ускладнює легітимне застосування системи соціального замовлення. Частина перша пункт 4), підпункти а) і б) статті 89 цього Кодексу містять переліки закладів комунальної сфери, які фінансуються за рахунок місцевих бюджетів у наданні соціальних послуг. При цьому зазначені норми не указують на можливість фінансування самої послуги без прив'язки до надавача і, звичайно, не містять згадки про недержавних суб'єктів. Тому слід внести зміни до Бюджетного кодексу, визначивши порядок, що передбачає фінансування послуги, а не закладів.

Згаданий вище Порядок здійснення соціального замовлення передбачає фінансування тільки за рахунок місцевих бюджетів, хоча Закон «Про соціальні послуги» також надає право використання коштів державного бюджету. Ця нестыковка призводить до того, що обмежуються можливості застосування міжбюджетних трансфертів. Тому в Порядок слід внести відповідні уточнення.

Фахівцями уже тривалий час висловлюються пропозиції щодо запровадження системи диференційованого розрахунку вартості надання соціальної послуги на одного отримувача залежно від типу складних життєвих обставин (інвалідність, малозабезпеченість, похилий вік, багатодітність, відсутність батьківського піклування тощо) та місця отримання (вдома за місцем проживання, у стаціонарних закладах, у закладах денного перебування, у соціальних службах тощо), що буде сприяти впровадженню соціального замовлення.

Не вирішеним є механізм застосування передоплати соціального замовлення. Здійснення оплати лише після їх надання у повному обсязі, не завжди стимулює надавачів, створює у них фінансові проблеми, породжує ризики затримки фінансування з боку казначейства, що знищує довіру до органів місцевої влади. У зазначений вище порядок має бути внесені норми, що передбачають механізм передоплати.

¹ **Принцип груп схожого діагнозу (DRG, від англ. "Diagnosis-related groups")** або **клініко-статистичних груп**, полягає в об'єднанні всіх зареєстрованих випадків захворювання в групи, які вимагають схожого споживання ресурсів (з урахуванням діагностичних, терапевтичних та технічних факторів) від початку і до кінця перебування пацієнта в стаціонарі.

В останні роки почав широко застосовуватись в практиці бюджетного планування програмно – цільовий метод (далі - ПЦМ). Це зобов'язує і Закон України «Про соціальні послуги», прийнятий Верховною Радою України у 2003 р. У цьому Законі зокрема зазначається: «У державному та місцевих бюджетах повинні передбачатися кошти для фінансування цільових програм надання соціальних послуг» [1].

У Законі особливий наголос зроблено на фінансування територіальних програм (для об'єднаних територіальних громад – автори) розвитку соціальних послуг, яке повинно здійснюватися за рахунок виділених місцевому бюджету цільових субвенцій чи шляхом кооперування коштів місцевих бюджетів на реалізацію спільних проєктів [1].

У серпні 2014 року Міністерство фінансів України видало наказ у якому рекомендовано при розробці бюджетних програм керуватись розробленими Мінфіном Правилами складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та рядом інших нормативних актів. Починаючи із 2017 р. всі ОТГ почали застосовувати програмне бюджетування.

Однією із головних рис ПЦМ є те, що він націлений на досягнення результатів, а видатки є базою щоб забезпечити виконання цих результатів. В традиційному підході до бюджетного планування, навпаки, в першу чергу обґрунтовується розмір видатків по головним напрямом класифікації: заробітна плата, матеріальне забезпечення, комунальні платежі тощо. Орієнтування на результати має важливе значення в сучасних умовах, коли зросли повноваження територіальних громад, які повинні в першу чергу сприяти досягненню конкретних, чітко визначених результатів.

Застосування програмно – цільового методу відкриває перед громадами ряд можливостей, які важко реалізувати при традиційних підходах до бюджетного планування. ПЦМ безпосередньо прив'язує обсяги послуг, що мають надаватись, до обсягів фінансових ресурсів, визначаючи їх співвідношення. Це дає можливість співставляти різні варіанти програм, обираючи найбільш оптимальні з точки зору ціна – якість.

ПЦМ забезпечує можливість мати оперативний контроль за ходом виконання намічених заходів. Це досягається постійним моніторингом результативності виконання програм, адже заплановані результати є складовою частиною програм. Зв'язок із визначними в програмах результатами також сприяє покращенню якості виконання завдань.

Ще однією із переваг ПЦМ є чіткий розподіл завдань між безпосередніми виконавцями, що посилює відповідальність за їх виконання.

Нарешті, ПЦМ несе значне позитивне навантаження для суспільного та соціального чинника, включаючи розвиток громадянського суспільства. Адже плани із соціально – економічного розвитку регіонів завдяки переліку конкретних завдань та результатів стануть зрозумілими жителям громад, перестають бути тільки справою керівної еліти.

Торкаючись сфери соціальних послуг, важливе значення має те, що при застосуванні ПЦМ заходи щодо покращення соціального обслуговування розглядаються комплексно із урахуванням взаємозв'язку між різними сферами соціального захисту – соціальними послугами, медичним обслуговуванням, виховною та освітньою діяльністю, культурно – просвітительською роботою. При цьому намічені заходи мають бути обов'язково ув'язані із ресурсами в першу чергу бюджетними

коштами. Також при застосуванні ПЦМ серйозний акцент робиться на наповнення спеціального фонду, тобто коштів, отримані в результаті власної діяльності.

Не дивлячись на очевидні переваги застосування ПЦМ та достатньо ґрунтовне методичне та нормативне забезпечення, на жаль, за останні роки цей механізм ще не набув широкого застосування в об'єднаних територіальних громадах. Серед причин цього можна виділити наявний брак кваліфікованих кадрів, зокрема фахівців в галузі фінансів, відсутність досвіду у працівників громад, що заважає подолати наявні психологічні бар'єри. В цьому аспекті оптимальним засобом розв'язання цієї проблеми є тренінгове навчання та залучення на перших порах команд спеціалістів, що професійно займаються такою справою.

Певні складнощі, зокрема у соціальній сфері, викликають при розробці переліку як самих програм, так і підпрограм та завдань. Тут важливо знайти оптимальні межі конкретизації, щоб з одного боку підпрограми та завдання не носили загальний неконкретний характер у вигляді побажань, а з іншого не деталізувались до рівня кожної особи, що не дозволить в результаті отримати комплексні важливі для всієї громади результати.

У цьому зв'язку програми, ефективні для обласного або районного рівня, можуть не адекватно забезпечувати виконання задач на рівні територіальних громад. Наприклад, відповідно спільних наказів Мінфіну та Мінсоцполітики рекомендовано ряд програм, серед яких є така як «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, інвалідам, дітям – інвалідам в установах соціального обслуговування». Для місцевих бюджетів обласного рівня та в певній мірі районного така програма повністю відповідає задачам регіонів та рівню компетенції місцевої влади. Якщо ж розглядати рівень ОТГ, то було б доцільніше програму більш конкретизувати, виділивши там більш конкретні складові, що відображають специфіку соціальних проблем саме цієї громади. Це забезпечить раціональне планування ресурсів, концентрацію їх на найбільш «гарячих» точках.

Зазначену вище програму для невеликих та середніх ОТГ в сільській місцевості варто конкретизувати шляхом прив'язки до окремих соціальних груп. Зокрема, може бути розроблена бюджетна програма «Покращення соціального захисту родин із дітьми, які знаходяться в тяжких життєвих обставинах» у випадку, якщо в ОТГ найбільш гострою проблемою є наявність значної кількості неблагополучних сімей, в яких є особи, що зловживають алкоголем, мають низький рівень доходів, діти не отримують необхідного піклування і т.п. Відповідно підпрограми, завдання та результативні показники мають бути чітко прив'язані до цього програмного напрямку. Зокрема, підпрограми можуть диференціюватись за наступними напрямками: матеріальна підтримка родин шляхом їх працевлаштування, покращення умов проживання, надання грошової допомоги; тимчасова передача дітей для догляду та виховання у прийомні сім'ї; передача дітей на стаціонарний догляд у спеціалізованих закладах; соціально – медична допомога сім'ям з дітьми, що мають ознаки інвалідності.

Відповідно для кожної підпрограми мають бути сформовані свої завдання, які повинні орієнтуватись на результати, що намічено досягти.. Наприклад, для підпрограми тимчасова передача дітей для догляду та виховання у прийомні сім'ї такими завданнями може бути: пошук та спілкування із потенційними родинами, що можуть взяти на догляд та виховання дітей, в т.ч. на умовах патронату. Відповідно результатом буде кількість таких сімей, кількість дітей, яких вони можуть узяти, термін перебування дітей у цих сім'ях. Наступним завданням в цій підпрограмі може бути –

забезпечення предметами довгострокового користування, матеріально – технічними засобами, інвентарем для утримання цих дітей. Результатом по такому завданню є перелік майна (одяг, іграшки, шкільне приладдя, інше), які повинна закупити громада, а також сума коштів на це. Можливі інші завдання та результативні показники під них.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

В територіальних громадах відсутній досвід проведення конкурсів із недержавними суб'єктами, розробки та підписання договорів, забезпечення правового супроводу. Самі критерії конкурсного відбору недостатньо розроблені, відсутня практика належного державного регулювання цих процесів. Все це треба розробити і прийняти на рівні нормативних актів.

Дуже складною задачею є визначення результативних показників, на підставі яких оцінюється ефективність використання бюджетних коштів при застосуванні ПЦМ. Часто в громадах все зводиться тільки до одного напрямку – економія коштів. В той же час цю економію треба розглядати у прив'язці до досягнутих результатів, зокрема тут доречний порівняльний аналіз такого показника як послуги на одиницю вартості (у нашому прикладі може бути вартість одного дня перебування при дотриманні стандартів харчування, побутового обслуговування, забезпечення інвентарем для відвідування школи, тощо). Порівняння можна робити із іншими родинами або із якимось еталонним рівнем. Але крім вартісних показників важливе значення для оцінки мають якісні, у взятій нами для прикладу програмі це – зростання успішності навчання в школі, показники, що характеризують стан здоров'я, зміна настроїв дитини після повторного опитування, інші.

Під визначені обсяги заходів по кожній підпрограмі в розрізі співвиконавців потрібно обґрунтувати обсяги фінансування окремо за рахунок загального і окремо за рахунок спеціального фондів. Торкаючись цього питання, слід зазначити, що програмний метод дає можливість більш детально і конкретно розписати заходи щодо залучення додаткових коштів (спеціальний фонд), включаючи платні послуги та благодійну допомогу. При визначенні джерел та обсягів фінансування на реалізацію програми можна передбачити кошти субвенції з обласного бюджету бюджетам міст, районів, об'єднаних територіальних громад на здійснення заходів щодо забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування патронатних вихователів та виплату соціальної допомоги на дітей, влаштованих під патронат. Саме застосування програмно-цільового методу дозволить вчасно підготувати всі необхідні матеріали для отримання зазначених субвенцій.

В цілому можна зробити висновок, що застосування програмно-цільового методу буде сприяти розвитку послуг на рівні ОТГ, підвищення їх якості та доступності, гарантованості моніторингу та контролю з боку уповноважених осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про соціальні послуги»: станом на 01.01.2019 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/966-15> (дата звернення: 01.04.2019)
2. Наказ Міністерства Фінансів України «Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів»: станом на 12.02.2019 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1103-14> (дата звернення: 01.04.2019)
3. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні. Муніципальне право. К: Атіка. – 2000. – 304 с.

4. Дубич К.В. Соціальне замовлення – ефективний механізм надання соціальних послуг в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej17/PDF/14.pdf> (дата звернення: 01.04.2019)

5. Соціальні послуги, що надають ГО за кошти бюджету – реалії Тернополя та досвід інших міст [Електронний ресурс] // Портал «Громадський Простір». - 06.04.2018. - Режим доступу: <https://www.prostir.ua/?news=sotsialni-posluhy-scho-nadayut-ho-za-koshty-byudzhetu-realiji-ternopolya-ta-dosvid-inshyh-mist> (дата звернення: 01.04.2019)